

■ ■ ■ ■ **Dışışleri Bakanlığı Bütçesinin**
■ ■ ■ ■ **TBMM Genel Kurulu'nda Görüşülmesi**
■ ■ ■ ■ **Vesilesiyle Yapılan Konuşma**

∴ Ankara, 21 Aralık 2005

Sayın Başkan, değerli Milletvekilli arkadaşlarım, Bakanlığımın 2006 Mali Yılı Bütçe Tasarısını onayınıza sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Dış politika konularımıza ilişkin kapsamlı bilgilerin yanı sıra, Bakanlığımın teşkilat yapısı ve personel durumu ile bütçe teklifimizin ayrıntılı dökümeninün yer aldığı kitapçığı hepimize dağıtmak üzereyiz.

153 ∴

Bu nedenle, bana ayrılan kısıtlı sürede, siz değerli Milletvekillerinin de dile getirdiği yapıcı görüş ve öneriler çerçevesinde, öncelikli dış politika konularımız hakkındaki değerlendirmeleri paylaşmak istiyorum. Sözlerime başlamadan önce, burada söz alan, muhalefetin-iktidarın değerli temsilcilerine ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Muhakkak ki, arkadaşların söylediklerini hepimiz dikkatli bir şekilde not aldık, onları en iyi şekilde takip edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Son dönemde, Türkiye'nin artan güç ve itibarına paralel olarak, ülkemize yönelik beklentiler de artış göstermiştir. Dolayısıyla, dış politikanın her alanında, daha aktif bir tutum izlemeye başlamış bulunmaktayız. Hükümetimiz, bu sorumluluğun bilinciyle, dış politika konularında sürekli bir atılım içindedir. Cesur ve yapıcı açılımlara imza atmış bulunuyoruz. Böylece, Türkiye'yi, bölgesinde ve ötesinde, işbirliği aranan bir ülke haline getirme yolunda önemli mesafeler katediyoruz.

Türkiye, bugün, 21. yüzyıla damgasını vuracak az sayıda ülke arasında gösterilmektedir. Dostluğu daima aranan, düşmanlığından da çekinilen bir ülke konumuna gelmiştir.

Dış politika alanındaki tercih ve kararlarımız, tüm dünya tarafından da ilgiyle takip edilmektedir. Türkiye, bölgesindeki tüm sorunların barış yollarından çözümü için yoğun çaba sarf eden ve böylece küresel istikrara da yapıcı bir katkı sağlayan bir ülke olarak, ilgili tüm taraflarca da takdir edilmektedir.

Neticede, geçmişte haksız bir şekilde, sorunların bir parçası olarak gösterilmeye çalışılan Türkiye, bugün artık, hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde, çözümlerin ayrılmaz bir unsuru olarak görülmeye başlamıştır. Türkiye, bu potansiyelini, hem ikili hem çok taraflı platformlarda hayata geçirebilmektedir. Bu noktaya gelinebilmesinin ardında, geleceğe güvenle bakan dinamik bir ülke ve toplum yaratmakta gösterdiğimiz başarı yatmaktadır. Tarihiyle, toplumuyla ve dış dünyayla barışık politikalar izleyen Türkiye'nin, geniş bir coğrafyaya yansıttığı olumlu ve istikrar yaratıcı etki, yumuşak gücümüzü -ki, demokrasi, insan hakları, bunu kastediyoruz- çarpıcı şekilde gözler önüne sermekte ve Türkiye'yi bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Nitekim, ülkemiz en son medeniyetler ittifakı örneğinde de görüldüğü üzere, öncülük ettiği girişimler ve ortaya attığı fikirlerle, sadece bölgesinde değil, küresel anlamda da uzlaştırıcı ve birleştirici bir yol oynamaya başlamıştır. Türkiye, artık, küresel gündemi etkileyen bir aktör haline gelmiştir.

Değerli kamuoyumuzun ve Yüce Meclisin, Hükümetimizin dış politika alanındaki uygulamalarına verdiği destek ve yönlendirme, bu bakımdan, en önemli güç kaynaklarımızın başında gelmektedir. Bu sağlıklı ilişkiyi, önümüzdeki dönemde de en verimli şekilde sürdürmeye kararlı olduğumuzu, huzurunuzda, bir kez daha tekrarlamak istiyorum.

Değerli Milletvekili arkadaşlarım,

Bu sene içinde, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecimizde, kritik son aşamaya gelinmiştir ve 3 Ekim'de tarihi bir dönemeç alınmıştır. 3 Ekim'de, amacı tam üyelik olan katılım müzakerelerinin başlatılmasına ilişkin karar gerçekten tarihidir. Bu kararla, Türkiye, Avrupa Birliği'yle ilişkilerinde farklı bir statüye kavuşmuştur. Bu yeni dönemin hızı ve sonucu, esasen, önemli ölçüde kendi reform sürecimizdeki ilerleme ve objektif üyelik kriterlerini yerine getirmedeki başarımıza bağlıdır.

Üyeliğe ilişkin nihai karar, zamanı geldiğinde, Türk halkı ile Avrupa Birliği üyeleri ülkelerinin halkları tarafından verilecektir. Önümüzdeki yıllar içinde, objektif üyelik kriterlerini tam anlamıyla yerine getiren bir Türkiye'nin,

siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan dinamik bir görüntü ortaya koyacağından hiç kuşku yoktur ve böyle bir ülke, gerçekten, dünyada göz kamaştırarak bir ülke olacaktır.

Bunun birçok ekonomik, siyasi veya kültürel hassasiyeti aşmaya yeteceğine samimiyetle inanmaktayız. Halkımızın arzu ve beklentileri doğrultusunda, bu yolda başarılı olacağımızdan da hiçbir kuşku bulunmamaktadır. Nitekim, müzakere sürecinin ön aşaması olan tarama çalışmaları başlamış olup, başarıyla sürmektedir.

Bu konuda, kamuoyunda bazı tereddütlerin zorlanarak ortaya çıkarıldığını görmekteyim. Bunlara hiç gerek yok. Gayet başarılı bir şekilde tarama devam etmektedir. Türkiye'nin sistemi de gayet güzel bir şekilde oturmuştur; çünkü Türkiye gibi büyük bir ülkenin bu süreci başarılı götürebilmesi için, bütün bakanlıkların bilfiil bu süreçte yer alması gerekmektedir. Türkiye'nin modeli de budur; çünkü Türkiye, boş bir arsaya bir bina yapmamaktadır, mevcut olan sistemlerini reform ederek gitmektedir. O bakımdan, bazı küçük Avrupa Birliği üyelerinin yaptıklarının aynısını Türkiye'nin yapmasını beklemek Türkiye'ye karşı haksızlıktır.

155 ::

Keza, bu süreçte, haklı veya meşru olmayan tutumlara boyun da eğmeyeceğimiz gayet açıktır. Her konuda Türkiye'nin haklılığından, potansiyelinden ve gelişiminden güç alan olgun ve vakur bir yaklaşım içinde olacağımızı huzurunuzda bir kez daha ifade etmek istiyorum. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreciyle bağlantılı olsun veya olmasın, hiçbir konuda haklılığından veya hayati çıkarlarından taviz vermesi kesinlikle sözkonusu değildir.

Bu konuların başında Kıbrıs meselesi gelmektedir. Kıbrıs konusunda alınımız açık, politikamız net, yolumuz da bellidir. Kıbrıs Türk halkının ve Türkiye'nin çıkarlarını koruyacak kapsamlı, adil ve yaşayabilir bir çözüm peşindeyiz.

Bu, gerek barışçı dış politikamızın genel ilkeleriyle gerek bölgemizdeki tüm sorunların çözümünü hedefleyen yaklaşımımızla da uygun düşmektedir. Bu itibarla, geçmişte Birleşmiş Milletlerin kapsamlı çözüm planının hazırlanması sürecinde olduğu gibi, bundan sonra da kalıcı bir çözüm için gerekli her türlü atılımı yapmaya hazırız. Ancak, bu konuda gösterdiğimiz isteklilik ve yapıcı tutum kimse tarafından yanlış da algılanmamalıdır.

Kıbrıs sorunu, Türk dış politikasının onur meselesidir. Kıbrıs Türk halkı ile ortak haklı davamızı hiçbir zaman başka çıkarlar uğruna feda etmeyeceğimizi herkesin bilmesi gerekir. Nitekim, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde de, bugüne kadar hiçbir yanlış adım atılmamıştır. Özellikle, Kıbrıs Türk halkının umutsuzluğa kapılmasının önlenmesi için gerekli her türlü tedbir de alınmaktadır; çünkü zaman zaman siyaset uğruna kafa karıştırıcı birçok söz söylenmektedir. Biraz sonra onlarla ilgili açıklamalarda bulunacağım; ama

şundan herkes emin olsun ki, başta Kıbrıs Türkleri olmak üzere bu dava sadece onların değil, hepimizin davasıdır. Herhangi bir şekilde geri adım söz konusu değildir. Kaldı ki, kapsamlı, yaşayabilir bir çözümü bulmak için de, şüphesiz ki, uğraşmanız gerekir. Biz uğraşalım ki, çözüm istemeyenlerin pozisyonu ortaya çıksın. Şimdiye kadar “Ada’yı birleştirmek istiyoruz, çözüm istiyoruz” diyenlerin gerçek niyetleri ortaya çıksın -ki biraz önce değerli arkadaşımızın burada da ifade ettiği gibi ortaya da çıkmaya başladı.

Değerli arkadaşlar, bu çerçevede, kapsamlı bir çözüme ulaşılmadan Ada’da normalleşmenin sağlanamayacağı her vesileyle zaten vurgulanmaktadır. Bu tutum, nihayetinde muhataplarımızca da benimsenmiştir. Bizim bu tutumumuzu muhataplarımız da gayet iyi anlamışlardır ve benimsemişlerdir.

Aynı şekilde, çözüm için büyük fedakarlıkları göze alan ve bu yönde cesur adımlar atan Kıbrıs Türk halkına uygulanan haksız izolasyonun kaldırılması için de yoğun gayretler gösterilmektedir. Bu çabalar yoğun biçimde sürmektedir. Bu alanda son dönemde kayda değer bir dizi ilerlemenin sağlandığını da söyleyebilirim. Ama bunun zor bir yol olduğunu, kararlı ve sabırlı olunması gerektiğini de herkes bilmelidir. Öte yandan, Rum tarafının engellemeleri nedeniyle Kıbrıs Türk halkına bu konuda verdiği sözleri henüz tutamamış olan Avrupa Birliği’nin taahhütlerini yerine getirmesini beklediğimizi de bir kez daha ifade etmek isterim.

∴ 156

Değerli Milletvekilleri,

Avrupa Birliği’ne üyelik sürecimizle ilgili olarak, üyeliğe giden yolun Türkiye’nin çıkarlarına ve bütünlüğüne zarar verebileceği şeklindeki görüşler gündeme getirilmektedir. Ben bu tartışmaları talihsiz buluyorum. Hatta, bunları Türkiye Cumhuriyeti’nin 82 yıllık edimlerine karşı bir anlamda haksızlık olarak da görüyorum. Bir yandan her alanda gösterdiğimiz gelişim ve sahip olduğumuz güç ve potansiyel sayesinde bölgesel bir cazibe merkezi olduğumuzu ifade ederken, diğer taraftan, Avrupa Birliği yolunda ilerleyen bir Türkiye’nin bölüneceğinden korkmak ve iç ve dış politikalarımızı bu korku üzerine inşa edilmesini savunmak, hem Türk halkına haksızlık etmek hem de gerçekçilikten uzak durmaktır.

Tabiatıyla, ülkemiz üzerinde oynanmaya çalışılabilecek oyunlara karşı hazırlıklı olmamız gerekmektedir. Bunları görmezlikten gelme anlamında söylemiyorum ama böyle bir sendroma girmenin de Türkiye gibi büyük bir ülkeye haksızlık olduğunun altını özellikle çizmek istiyorum. Ancak, bunu korkarak ve içimize kapanarak değil, kendimize güvenerek ve Cumhuriyet’in temelinde yatan demokrasi, insan hakları ve gelişimcilik ruhunu güçlendirerek dostlarımızla işbirliği içinde yapmalıyız. Bugün Türkiye’nin sanıldığından çok daha fazla dostu olduğunu da kimsenin unutmaması gerekiyor.

Türkiye'yle işbirliği yapmak, uluslararası ilişkilere hakim ortak aklın ve çıkarın bir gereği olarak belirlenmektedir. Bu itibarla, gücümüzün haklı ve rasyonel bilinci içinde olmalıyız.

Vatandaşlarımıza, başta ifade özgürlüğü olmak üzere, siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik her türlü demokratik haklarını azami düzeyde sağlamak hususunda hiçbir tereddüdümüz yoktur. Hükümetimiz, siyasi reform yasalarının uygulaması ve bu uygulamaların pekişerek hayatımızın parçası haline gelmesi yolunda kararlı adımlar atmaya da devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, bu noktada birkaç konuyu açıklamak istiyorum. Değerli muhalefet sözcülerinin gündeme getirdikleri ve benden cevap bekledikleri konular vardı. Fakat ondan önce, ifade özgürlüğüyle ilgili, Hükümetimizin kararlılığını özellikle vurgulamak isterim. Son günlerde bu konularda birçok tartışma da yaşandı, özellikle 301. maddeyle ilgili. Bildiğiniz gibi, Türk Ceza Yasası gibi büyük bir yasaı burada altı ay önce hep beraber değiştirdik. Bu, büyük bir değişim, büyük bir reform. Tabi ki, bunun aksaklıkları, noksanlıkları olabilir. Ceza yasaları, kendi başına çok canlı yasalardır; zaman zaman gözden geçirilir, zaman zaman değiştirilir, uygulamalar hep takip edilebilir; ama kendimize, yine burada büyük bir haksızlık yapıyoruz, kamuoyunda bu gözüküyor.

157 ::

Bugün Türkiye'de, arkasında şiddet olmayan, arkasında hakaret olmayan herhangi bir düşüncenin ifade edilmesinden dolayı hapse giren insan yoktur. Sanki Türkiye'de hapishaneler, eksiden olduğu gibi, düşüncelerini ifade eden, şiir okuyan, yazı yazan insanlarla dolu bir yer gibi gösterilmektedir. Bu, Türkiye'ye karşı büyük bir haksızlıktır.

Bunu tekrar söylüyorum; bir ifadenin, bir düşüncenin, bir yazının arkasında şiddet yoksa, şiddeti teşvik yoksa, bu yazıyı biz beğenelim beğenmeyelim, doğru ya da yanlış bulalım; bunlar bugün Türkiye'de serbesttir.

Bakın, şimdiye kadar, Ceza Yasası çıktıktan sonra, mahkemelerin, Türk yargıçlarının verdiği 200'e yakın karar vardır. Yargıçlarımızın verdiği 200'e yakın kararda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihatlarına, sözleşmelere atıflar vardır. Daha iki gün önce verilen yine 301. maddeyle ilgili bir mahkeme kararı vardır ve beraatla neticelenmiştir. Yargının buradaki gerekçesi çok ilginçtir. Bakın, aynen şöyle söylüyor: "Eleştirilerde kullanılan sözcükler sert, sarsıcı ve inciticidir. Ancak, ifade özgürlüğünün korunmasından yararlandırılmalıdır" diye karar veriyor, beraat ettiriyor.

Bütün bunlar varken, sanki Türkiye'de ifade özgürlüğü yokmuş gibi, sanki Türkiye'de insanlar görüşlerini ifade ettiklerinden dolayı hapse tıkılıyorlarmış gibi bir hava yaratmak, yaptığımız reform sürecine karşı büyük bir haksızlık-

tır. Kendimize verdiğimiz zarar, dışarıda çok açık bir şekilde görülmektedir. O açıdan, burada basın-yayın kuruluşları başta olmak üzere, hepimizin büyük sorumluluğu olduğunu ifade etmek isterim.

İçtihatlar yeni yeni ortaya çıkmaktadır. İlk mahkeme kararında beraat vardır gördüğünüz gibi. Savcıların daha önce kendi görüşleri doğrultusunda arzu ettikleri veya talep ettikleri bu konudaki birçok talebin mahkemelerde hakimler tarafından takipsizlik kararıyla neticelendiğini görmekteyiz.

O açıdan sansasyon, heyecan, bazılarının işine gelebilir ama bunun Türkiye'ye zarar verdiğini burada bir kez daha ifade etmek isterim. Bu konuda Hükümet içinde herhangi bir ayrı düşünce de yoktur. Bakanlarımız arasında herhangi bir farklı görüş de sözkonusu değildir. Bakanları kavgalı gibi gösterme gayretleri belli olmaktadır. Açık söylüyorum, bunlar çok yanlıştır. Bunlar ülkeye zarar vermektedir.

Avrupa Birliği'yle ilgili eleştiriler konusunda da şunu söylemek isterim: Lütfen resmin büyüğüne bakalım. Büyük resimde neler oluyor, Türkiye neler kazanıyor; lütfen bunu da görelim. Eleştirileri yapın, muhakkak ki, detaylar arasında bulduğunuz bazı şeyleri getirin önümüze. Bunları biz de görüyoruz, bunlarla ilgili gerekli işlemleri yapıyoruz. Ama büyük resmi gözden kaçırmıyorsanız Türkiye, Avrupa Birliği süreci içinde "Biz hep veriyoruz, taviz veriyoruz" gibi bir anlayış doğuyor. Bu doğru değil. Türkiye'nin verdiği en ufak bir taviz yoktur, önce bunu söyleyeyim. Türkiye'nin geri alamayacağı hiçbir taviz sözkonusu değildir. Ama Türkiye ne kazanıyor dersenez; Türkiye, kazanmaya çoktan başladı.

Bakın, bugün ayın 21'i. 17 Aralık 2004'ten bugüne bir yıl geçti. 17 Aralık günü Türkiye dışarıya yüzde 24,5 faizle borçlanıyordu. Bugün faizler yüzde 14'e düştü. Bir sene içinde 10 puan faiz düştü. 1 puanlık faiz 2 milyar Doların üzerinde Türkiye'ye tasarruf sağlıyor, kazanç sağlıyor. Düşünün şimdi 10 puanlık faizin Türkiye'ye kazandırdığını. Bu, Avrupa Birliği'nden önümüzdeki yıllarda alacağımız mali yardımların kat kat üstündedir. Bunlar kendiliğinden olmadı; çünkü Türkiye, istikrarlı, öngörülebilir, demokrasinin en sağlam şekilde yerleştiği, Kopenhag siyasi kriterlerinin geçerli olduğu, siyasi istikrarın artık öngörülebilir bir ülke olduğunu gösterdi. Böyle bir Türkiye cazip hale geldi. Böyle bir Türkiye cazip hale gelince risk primi düştü, faizler bundan düştü. Dolayısıyla, büyük resme bakın derken, bunları kastediyorum.

Değerli arkadaşlarım,

1954'ten 2002 yılına kadar, yani kırk sekiz sene içinde Türkiye'de 5.584 yabancı şirket kurulmuş. 2003 yılından sonra, yani AB sürecine girdikten ve bu sürecin tam üyelikle biteceği görüldükten sonra, şu iki yıl içinde Türkiye'de 11.622 yabancı şirket kurulmuş. Bunu bütün uluslararası göstergeler-

den görüyorsunuz. Doğrudan yabancı sermaye akımında Türkiye dünyada 13. cazip ülke haline gelmiş durumda. Daha düne kadar, bunlar sözkonusu olmazdı.

Özelleştirmede, Telsim, Türk Telekom, Erdemir, TÜPRAŞ, bu fiyatlara satılabildiyse, bunlar Avrupa Birliği sürecinin bize getirdikleridir. Bu rakamları hiçbirimiz öngörmüyorduk. Şimdi burada açık konuşalım. Biz, bu kuruluşlarımızı satmak için piyasaya çıktığımızda alan yoktu, müşteri çıkmıyordu. Bir senede bile değil, şu sekiz ay içinde, yani 2005 yılında 17 milyar Dolarlık özelleştirme yapıldı. Dolayısıyla, resmin büyük tarafına bakarsak, kazanımız çok büyük.

Ayrıca, tabii Türk demokrasisi gelişti. Hep beraber, elbirliğiyle yaptığımız reformlar ortada. Az önce de söyledim: Bugün Türkiye’de görüşünü ifade ettiği, görüşünü yazdığı için hapiste insan yok dedim. Bunlar, bu sürecin bize getirdikleridir. Yakın tarihimizde neler yaşandığını bir düşünün.

Değerli arkadaşlarım,

Kıbrıs’la ilgili de lütfen, kafa karıştırıcı konuşmayalım. Bunları dinleyince insanlar şunu düşünüyor: “Kıbrıs’tan sanki bir tane asker çektik”. Bir tane asker çektik mi? Bir metrekaşe toprak verdik mi? Kıbrıs için öyle ifadeler kullanıldı ki, bilmeyen insan dehşete düşer. Şimdi bakın, ben size gerçekleri söyleyeyim. Bu süre içinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs Türkleri, daha mı güçlendi, yoksa bu takip ettiğimiz politikalarla daha mı zayıfladı?

Değerli arkadaşlar,

KKTC 2002 yılında yüzde 6,9, 2003 yılında yüzde 11,4, 2004 yılında yüzde 10 büyüdü. Türkiye’yle birlikte onlar da büyüyor. Ama daha anlamlı bir hususu söyleyeyim: 2001 yılında Kıbrıs Türklerinin fert başına, yani, 1 Kıbrıs Türküne yılda düşen para 4.303 dolardı, 2005 yılında 7.700 dolara çıktı.

Şimdi eğer Kıbrıs elden gidiyorsa, Kıbrıs’ın geleceği karanlıkta, insanlar kaçır oradan, insanlar oraya yatırım yapmaz. Bakın 2002 yılında bizden önce 536 tane ev yapılmış, inşaat yapılmış, 2004 yılında 3.426 inşaat yapılmış, ev yapılmış, 2005 yılında Temmuz ayına kadar 1.750 inşaat yapılmış. Değerli arkadaşlar, geleceği kötüyse, sarsılıyorsa, Kıbrıs elden çıkıyorsa, bunların hiçbirinin olmaması gerekir.

Turistlere bakın. 2001 yılına kadar KKTC’nin turizm geliri 93 milyon dolardı. 2004 yılında 271 milyon dolar oldu. 2005 yılında da 300 milyon doları geçti. Otellerde de durum aynı. Yakın geçmişte, 10.000 adet yatak sayısı vardı, 17.000’e çıktı, şimdi 20.000’e gidiyor. Şimdi insanlar niye otel yapar? Beş yıldızlı otel niye yapılır? Sizin söylediğiniz gibi Kıbrıs elden gidiyorsa, satılı-

yorsa; Türkiye'den çıkıp da en büyük firmalar niçin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne beş yıldızlı otel yapsın? Bunlar gerçek değil.

Öğrencilerde de durum aynı. KKTC'de okuyan 30.000 öğrenci vardı, şimdi 60.000'e çıkmak üzere. ODTÜ yeni kampus açıyor. Bütün bunlar geleceğe dönük ümidi gösteriyor.

Değerli arkadaşlarım,

Mevduatlara bakın, KKTC'de 805 milyar Türk Liralık mevduat vardı 2001 yılında, geçen sene 1 trilyon 800 milyar mevduat var bankalarda. Her iki kişiden bir kişiye araba düşüyor. O bakımdan, Kıbrıs'ın geleceği inşallah daha iyi olacaktır.

Siyasi açıdan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı'nı sadece biz burada kabul ederdik, biz görüşürdük. Amerikan Dışişleri Bakanı, Rusya Dışişleri Bakanı, İngiltere Dışişleri Bakanı, bütün bunlar görüştüler. Avrupa Birliği Parlamentosu Başkanı gitti, ABD Kongresi'nden heyetler gitti Kıbrıs'a, işadamları gidiyor. 10 tane İslam ülkesinin Büyükelçisi gitti. Bunlar, ilk defa oluyor.

∴ 160

Uçaklar artık az da olsa, tek tük de olsa gidiyor. Son olarak İngiltere'den bir İngiliz işadamı tek başına gitti direkt uçuşla. Kıbrıs'tan Azerbaycan'a, başka yerlere direkt uçaklar var, oradan tekrar Kıbrıs'a var. Kıbrıs'ın temsilcileri, Büyükelçileri, artık dünyanın büyük ülkelerinin milli günlerinin resepsiyonlarına askeri ataşeleriyle birlikte davet ediliyorlar.

Şüphesiz ki, her şey bitmiş değil. Bu, uzun soluklu bir yoldur, sabır gerektirir ama kendi kendimizin de altını eşmememiz gerekir.

Değerli arkadaşlar,

Yine bugünlerde Kıbrıs'ta tazmin komisyonu kurulması ve mal mülk meselelerinin çözümüyle ilgili bir kanun kabul edildi. Bu büyük bir meseledir. Bu konuda, Sayın Denktaş da uğraştı, hepimiz, herkes uğraşıyoruz. Unutmayın, hepimiz burada Türkiye Cumhuriyeti'nin milletvekilleriyiz, siyasetçileriyiz. Türkiye'yle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde binlerce dava var. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, kendi parlamentosunda bu dosyaların önünü kesmek için bir kanun çıkarıp, etkin iç hukuk mekanizmasını işletecek bir komisyon kurduysa bunu önce bizim takdir etmemiz gerekir.

Ümit ediyoruz ki, bu davalar KKTC'deki tazmin komisyonuna sevk edilecek. Şimdi, bununla ilgili fazla söz söylemek istemem. Zira, yarın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde bununla ilgili kararlar alınacak. Ancak, konu Türkiye Cumhuriyeti'ni çok yakından ilgilendiriyor. Bu aşamada sadece Rumların bu gelişmeye ne dediğini sizinle paylaşmak isterim. Rum yöneti-

mi, bu kanundan faydalanacak Rumlara hapis cezası vermek için hemen bir kanun tasarısı hazırladı. Şimdi, madem bize inanmıyorsunuz, madem Mehmet Ali Talat'a inanmıyorsunuz, madem onlara inanmıyorsunuz, o zaman bakın Rumlar ne diyor. Rumlar, Kıbrıs Türklerinin kurduğu bu komisyona başvuran Rumları hapse koyacağız diye kanun çıkarıyorlar. O bakımdan, bu konularda daha soğukkanlı olmamız gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli Milletvekilleri,

Komşumuz Irak'a yönelik politikamızın temeli, bu ülkenin istikrar ve refahının sağlanması ve birlik ve bütünlüğünün korunmasına yardımcı olma esasına dayandırılmıştır. Bunun, kardeş ve akrabamız olan Irak halkının ve diğer bölge halklarının yararına olacağına inanıyoruz. Bu yönde attığımız her adımda, geliştirdiğimiz her öneriyle, öncülük ettiğimiz her girişimle, ülkede, toplumsal bir uzlaşma yaratılmasına yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bu doğrultuda, Irak toplumunun her kesimiyle, her düzeyde, sağlıklı bir diyalog geliştirmeyi başarmış bulunuyoruz.

Sünni Arap liderlerle, siyasi sürece katılmalarını ve ortak geleceğine sahip çıkmalarını, ayrıca "direniş" adı altında sürdürülen şiddet olaylarına destek vermemelerini telkin ediyoruz. Türkmen soydaşlarımıza, aralarındaki bölünmelere ve uzlaşmazlıklara son vermeleri ve Irak'ın yönetiminde hak ettikleri rolü alabilmek için, daha bilinçli bir şekilde hareket etmeleri çağrısında bulunuyor; bu yolda, kendilerine her türlü desteği sağlıyoruz ve sağlamaya devam edeceğiz.

Şii partilere, demokrasinin uyum ve uzlaşma rejimi olduğunu, Irak'ın demokratik gelişimi için ihtiyaç duyulan toplumsal mutabakatın her kesiminin katkısının gerektirdiğini ve bu konuda Şii'lere önemli görevler düştüğünü ifade ediyoruz.

Kuzey Irak'taki Kürt parti liderlerine ise, çıkarlarının, Irak'ın yönetimine ortak olmak ve tüm bölgeye örnek olabilecek demokratik bir Irak yolunda çaba göstermekten geçtiğini vurguluyoruz. Bu yönde, tarihi bir fırsata sahip olduklarını, bu imkanı dar görüşlü politikalar doğrultusunda heba etmelerinin kimsenin çıkarına olmayacağını hatırlatıyoruz. Bu görüşlerimizi, keza Irak hükümeti, bölge ülkeleri ve uluslararası toplumla da paylaşıyoruz.

Birleşmiş Milletlerin de katılımıyla, giderek, bölgesel bir işbirliği mekanizması olma yolunda ilerleyen, "Irak'ın Komşuları" forumu başta olmak üzere, buna hizmet edebilecek girişimlere de öncülük ediyoruz. Irak'taki tüm siyasi gruplara sunduğumuz eğitim programları ile Irak halkına sağladığımız lojistik ve insani yardımları da bu çerçevede belirtmek gerekir.

Tabiatıyla, Irak'ta işlerin arzu edilen yönde rayına oturması belirli bir süreyi gerektirmektedir. Öncelikle, Irak toplumunun son onbeş yıldır içinde bu-

lunduğu travma, siyasi sürecin normal seyrine ulaşmasını belli ölçüde güçleştirmektedir. Keza, güvenlik koşullarında henüz iyileşme sağlanamaması ve şiddet olaylarının dinmemesi de siyasi süreci ve toplumsal uzlaşmayı geciktirmektedir. Ama inanıyoruz ki, bu önümüzdeki süreç içinde Irak'ta -seçimler yapılmıştır- yeni hükümet kurulacaktır ve bu süreç içinde, inşallah, Irak yavaş yavaş hemen komşu bir ülke olarak, demokratik, siyasi birliğini ve bütünlüğünü koruyan bir ülke olarak yerini alacaktır. Türkiye olarak biz, bu konuda elimizden gelen her adımı atacağız.

Değerli Milletvekilleri,

Türk-Amerikan ilişkilerindeki son duruma da değinmek istiyorum. Kısaca ifade etmem gerekirse, ilişkileri olumlu bir gündem çerçevesinde çok yönlü olarak geliştirme konusunda oluşan karşılıklı kuvvetli irade hızla hayata geçmektedir. Nitekim son dönemde, hepinizin yakından takip etmiş olacağı üzere, ABD'yle birçok alanda üst düzeyde diyalog ve danışma ortamı da tesis edilmiştir. Kıbrıs'tan Avrupa Birliği üyeliğimize, Irak'tan PKK'yla mücadeleye kadar dış politikamız bakımından öncelik arz eden birçok konuda, karşılıklı işbirliğini geliştirme yolunda pratik adımlar atılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, özellikle kuzey Irak'taki PKK varlığı ve terör örgütünün Avrupa'daki faaliyetleri konusunda istihbarat değişimi dahil yakın ve somut bir işbirliği sergilenmektedir. Bu işbirliğinin, gerek iki ülkenin, gerek bölgenin yararına olacak şekilde daha da geliştirilmesi için gerekli çabayı gösteriyoruz.

Irak sorununun ötesinde, Ortadoğu barış sürecindeki olumlu ivmenin korunması, İran ve Suriye'yle ilgili sorunların bölgede yeni krizler yaratmıyacak şekilde çözümlenmesi, yakın çevremizdeki reform hareketlerinin desteklenmesi, özellikle Ortadoğu ile Kafkasya ve Orta Asya'daki demokratik atılımların, istikrarı bozmadan, bu ülkelerin uluslararası toplumla bütünleşmelerine yardımcı olması, Balkanlarda sağlanan istikrarın muhafazası, Türkiye'nin bölgesinde bir enerji terminali olma yolunda sağladığı ivmenin korunması ve Avrupa güvenliğinin temelini teşkil eden NATO ile transatlantik işbirliğinin yeni koşullara uyarlanarak canlılığını idame ettirmesi, Türkiye'nin olduğu kadar, Türk-Amerikan ilişkilerinin de gündeminde öncelikle yer tutmaktadır.

Önümüzdeki dönemde de, ilişkilerin her alanında Amerika Birleşik Devletleri'yle yakın bir diyalog ve işbirliği içinde olmaya özellikle özen gösteriyoruz.

Bu bağlamda, basında son günlerde çıkan haberlerin aksine, ilişkilerimizin gizli hiçbir gündemi bulunmadığını, iddia edildiği gibi, İran ya da Suriye'yle ilgili pazarlıklar yapılmadığını ve işbirliğimizin özünde bölgedeki istikrarın geliştirilmesine yönelik ortak çıkarlarımızın yattığını da burada özellikle belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli Milletvekilleri,

Ortadoğu barış sürecinde, 2005 yılında bölgenin geleceği için umut yaratan birçok fırsat pencereleri de vardır. Özellikle Filistin-İsrail probleminin çözümü için Türkiye aktif bir şekilde devrededir. Bildiğiniz gibi, 25.000'e yakın verdiğimiz polis üniformasını Filistin polisi giymektedir. Yine, Odalar Birliği'yle beraber yaptığımız girişim neticesinde, Erez Sanayi Bölgesinin çalıştırılmasına başlayacağız. Bunun yanında, TİKA'nın Ramallah'ta açtığı ofis bölgede insani yardımları organize etmektedir.

Değerli arkadaşlar,

İKÖ içinde Türkiye'nin ne kadar aktif olduğu bilinmektedir. Genel Sekreter Türkiye'den seçildi. Son Mekke Zirvesi'nde, yine Türkiye'nin öncülüğünde birçok karar alındı ve bunlar bütün üyelerin takdirini topladı.

Türkiye'nin demokratik gelişimine katkı sağlamak için aktif çaba içinde olduğu bir diğer bölge de, Kafkasya ve Orta Asya olarak belirlenmektedir. Bu ülkelerle tarihten gelen özel ilişkilerimizi, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da karşılıklı yarar doğrultusunda, somut işbirliği projeleriyle desteklemeyi öngörmekteyiz. Azerbaycan ve Gürcistan'la olan ilişkilerimiz giderek gelişmekte, Yukarı Karabağ sorununun çözümü için aktif bir şekilde çalışılmaktadır.

Ermenistan'la olan ilişkilerimizin geliştirilmesini arzu ederiz. Yalnız, onların da aynı anlayış içinde olmalarını bekliyoruz. Sözde Ermeni soykırımı gibi inanmadığımız, hiçbir zaman tarihi delillerle onaylanmayan ve ispatlanmayan bu sorunla mücadelemiz devam etmektedir. Ümit ediyoruz ki, birçok ülkenin parlamentolarının konu hakkında aldığı kararlar değiştirilecektir. Esasen bu kararlar ilgili hükümetler tarafından da paylaşılmamaktadır.

Değerli arkadaşlar,

Türkiye'nin etkinliğini dünyanın her yerinde görürsünüz. Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Türk polisinin aldığı görevler, bunlar gerçekten hepimiz için onur kaynağı olmaktadır.

Eğer dağıttığımız kitapçığı okursanız, bu dönemde Batı Trakya ve yurtdışındaki azınlıklarımızla ilgili olağanüstü çalışmaların yapıldığını göreceksiniz. Şunu özellikle vurgulamak isterim: Uzun yıllardan sonra ilk defa bir Türk Başbakanı Gümülcine'ye gitmiştir, İskeçe Türk Birliği'ni ziyaret etmiştir. Yine, uzun yıllardan sonra ilk defa Diyanet İşleri Başkanı bölgeye gitmiştir. Bu bölgedeki soydaşlarımızın hak ve hukuku yakından takip edilmektedir. Özellikle, siz Milletvekili arkadaşlarım bulunduğunuz parlamenterler asamblelerinde bu konuyu çok yakın bir şekilde takip etmektesiniz.

YENİ YÜZYILDA TÜRK DIŞ POLİTİKASININ UFUKLARI

Değerli arkadaşlar,

Eminim dağıttığımız kitapçığı okuyacaksınız. Burada, zaman yetmediği için birçok konuya giremedim ama kitapçığı okursanız, Türkiye'nin ne kadar aktif bir politika içinde olduğunu göreceksiniz ve bununla da gururlanacaksınız.

Bakanlığımızın bütçesine verdiğiniz destekten dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Şunu unutmayın ki, Türk Dışişleri Bakanlığı, dışarıda, arkadaşlarım -gerçekten, bizde mesai kaygısı yoktur- gece gündüz herkes Türkiye'nin çıkarını, Türkiye'nin onurunu, Türk halkının, Türk vatandaşlarının dışarıdaki işlerini takip için büyük bir gayret içindedir. Sizin vereceğiniz destekle, bu görevler çok daha iyi şekilde yapılacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum ve bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum.